

Ny Valosoa sy hadihady

Fitondrana Rajoelina

Manampahaizana manokana amin'ny fanapotehana ny sehatra rehetra

Nahagaga ihany ny nahita tao amin'ny gazety iray mpiseho isan-kerinandro, izay nanao matohan-dahatsoratra nilaza fa ny Filoha Ravalomanana Marc, no namotika ny toekarena sy ny demokrasia eto Madagasikara. Asa raha mahafantatra ny tena hevity ny voambolana « demokrasia » ny mpanoratra, satria teny vahiny nadika izy io. Angamba tsy mahay ny singa manodidina ny toekarena ihany koa ny mpanao gazety nanoratra izany. Raha hiresaka demokrasia dia tsy tamin'ny fitondrana tetezamita velively no nanjaka teto izany, satria tsy afaka naneho hevitra ny tsy nankatoa izany fitondrana izany. Porofon'izany ny nanopazana baomba mandatsa-dranomaso ny Filoha teo aloha Zafy Albert teny Anosy. Tsy demokrasia no nanakatona ny Kianjan'Ambohijatovo, rehefa teo no naneho ny heviny ireo nanophitra ny fanakanana ny famerenana ny Filoha Ravalomanana Marc teto an-tanindrazana, satria olompirenena manana zo feno niverina teto izy. Ny filohan'ny Repoblika, Rajoelina Andry, anefa no nitokana io Kianja io ho « Kianjan'ny Demokrasia », nialohan'ny nanonganany ny Filoha Ravalomanana Marc. Nolatsahana baomba manatsa-dranomaso ihany koa ireo nitaky izany fiverenan-dRavalomanana Marc izany tao amin'ny Kianjan'ny Magro, Behoririka. Nisy ireo nauditra am-ponja teny Tsiafahy tamin'ny Repoblika III-2, tsy noho ny antony ara-politika, satria "délit des droits communs" (taratasim-bola tsy misy antoka, sns,...) no vesatra niampangana ny sasany. Raha tsy nisy demokrasia teto nialohan'ny fanonganam-panjakana dia tsy afaka nigelabona teo Ambohijatovo Rajoelina Andry sy ny mpanohana azy tamin'ny taona 2009. Tsy ho tafiditra teo amin'ny Kianjan'ny 13 Mey ihany koa ireo. Tsy fahafahana maneho hevitra ihany no azo ilazana fa manjaka ny demokrasia, satria ny hetsika rehetra eo amin'ny fitantanana ny Firenena dia iaraha-manapaka (consensuel) avokoa kanefa tsy nisy izany tamin'ny tetezamita izany, fa nitondra baolina sy nanapa-kevitra irery Rajoelina Andry sy ny ekipany. Raha tiana handroso ny Firenena dia eo ny fahendrena Malagasy mampianatra fa « ny hevity ny maro mahatakdavitra ». Ambonin'izany dia ny vahoaka no tompon'ny fahefana, ka rehefa misy fanapahan-kevitra raisina mifanohitra amin'ny tombontsoany dia afaka maneho izany amin'ny fotoana sy toerana mety aminy. Iaraha-mahita ny hetsi-bahoaka any amin'ireo firenena mandaala izany demokrasia izany. Raha tsy nanaja ny

demokrasia ny Filoha Ravalomanana Marc dia no meny ny "garde presidential" (GP) ny nandrava ny hetsika rehetra notarihan-dRajoelina Andry tamin'ny taona 2009. Fanajana ny lalana ihany koa ny demokrasia, ka raha tsy nandala izany Ravalomanana Marc dia tsy nanaiky ny didy navoakan'ny Fitsarana Avo momba ny Lalampanorenena, fa nitaona ny vahaoka nanohitra izany noho ny tsy fanarahen-dalana nisy nandritra ny fididianana farany. Tsy izay ihany no azo lazaina raha ny demokrasia no resahaha kanefa ampy ireo aloha. Raha ny resaka toekarena indray dia ho porofoina fa tsy namotika ny toekarena ny fitondrana Ravalomanana Marc. Naely teto amin'ny Firenena fa nanao ampihimamba ny Filoha Ravalomanana Marc ary nampifangaro ny fitantanana ny orinasany sy ny fitantanana ny firenena. Ny marina dia raha tsy izy no nanangona ny vokabary tany Alaotra ohatra dia ny mpijirika no nametra ny vidi'izany toy izay niainan'ny tantsaha talohan'izany. Ny tahan'ny harinkarena dia 7,2% tamin'ny taona 2008 teto amin'ny Firenena, ka tsy potika izany ny toekarena tamin'ny fitondrana Ravalomanana Marc, fa niroborobo fatratra. Tamin'ny taona 2021 dia niiba 7% ny tahan'ny harikarena. Tsy nikaikaika toy izao noho ny fidangan'ny vidim-piaianana misy ankehitriny teto Madagasikara, satria variana manangana fotodrafitsara tsy miteraka fampandrosoana ny mpitondra ankehitriny. Tsy misy tsy mahalala fa ny lalana no ahazoan'ny vokatra mifamezivezy, izay midika ho manome hery ny fifanakalozana ara-bola. Niroborobo avokoa ireo orinasam-pirenena tamin'ny fitondrana Ravalomanana Marc: Air mad, Jirama, Fanalamanga, Sirama, Secren, sns,... Aiza ireo orinasa ireo amin'izao fitondrana Rajoelina izao ? Potika tanteraka ka na voaroaka ny mpiasa na tsy voaloa ny karamany. Anisan'ny taratry ny fahapotehan'ny toekarena izany, ka izao fitondrana izao no tomponandraiktra amin'izany, satria voahodinkodina any amin'ny tsy alehany ny vola tokony hanarenana ireo orinasa ireo, satria bizina no manjaka ao amin'izao fitondrana izao. Potehina ihany koa ny mpitaitra satria hirika iray ahazoan'ny fitondrana Rajoelina Andry hanaovana bizina indray ity sehatra ity. Miverin-dàlana ny kôperativan'ny fitaterana, ka maro ny mamerina ny saran-dàlana ho eninjato ariary satria "aleo toko, angamba, mihinan-kely toy izay mandry fotsy" araka ny fitenenana.

Andry Tsiavalona

FILOHA RAVALOMANANA

Tsy misy fampandrosoana raha tsy vita ny lalana

Ny filoha Marc Ravalomanana tany Ambohitrandriamanitra.

Nitsidika ny tany Ambohitrandriamanitra, distrikan'i Manjakandriana ny herinandro teo ny filoha Marc Ravalomanana, filoha nasiônalin'ny antoko TIM, sady filohan'ny rodoben'ny mpanohitra RMDM. Nambarany tamin'izany raha nihaona tamin'ireo vahoaka marobe tany antoerana fa: "Tsy namekalo raha tsy tonga aty aho na dia teo aza ny haratsindalana sy ny sakantsakana. Averiko foana fa tsy misy fampandrosoana azo antenaina eto raha tsy vita ny lalana." Ratsy dia ratsy tokoia izany lalana mihazo ity kaominina ity izany, ka nitrainan'ny vahoaka tamin'ny filoha Ravalomanana. Nihaino ireo hetaheta samy hafan'ny va-

hoaka koa izy amin'izao fahasahiranana lalina maha zo ny rehetra izao,

noho ny fiakaran'ny vidim-piaianana nefo tsy ahitany fitondrana Rajoelina

lina vahaolana izay olam-bahoaka izay.

Isambilo

Asan-gazety sy vehivavy mpitarika

Solontenan'i Madagasikara any Maraoka i Arphine Rahelisoa

Tanteraha any Benguerir any Maraoka amin'izao fo-toana ny kaonferansa iraisam-pirenena faha-49, an'ireo mpanao gazety sy ireo mpiasa amin'ny sehatra ny serasera miteny sy mampiasa ny fiteny Frantsay, na ny "49e Assises internationales de la Presse franco-phone". Loha-hevitri'izao fikaonandoha iraisam-pirenena izao amin'ity taona ity ny hoe : "Leadership féminin au sein des médias; rôle des médias dans le renforcement du leadership des femmes", na "ny vehivavy mpitarika ao anivon'ny asan-gazety; ny anjara asan'ny asa fanaovan-gazety ho amin'ny fanatev-nana ny fahaiza-mitarika eo amin'ny vehivavy". Solontenan'i Madagasikara amin'izany kaonferansa iraisam-pirenena izany i Arphine Rahelisoa, mpanao gazety, talen'ny famoahana ny gazety Ny Valosoa Vao-vao. Handray fitenenana amin'izany fikaonandoha iraisam-pirenena izy anio mandritra ny dinika an-databatra borbory laharana faha-4 mandritra ity fi-haonambe iraisam-pirenena ity. Ny loha-hevitri ho voaboasany amin'izany dia : "Les femmes journalistes dans les zones de crises/conflicts (y compris la crise sanitaire)", na ny vehivavy mpanao gazety amin'ny toerana mandalo krizi, na misy ady (ao anatin'izany ny resaka krizi ara-pahasalamana). Ho voaresaka amin'izany ny hasarotry ny asa, ny risika, ny mety ho fiarovana amin'ny fanaovana ny asa, ny andraikitry ny asa fanaovan-gazety, ny tsy famelana ny mpanao gazety hamoaka vaovao ary ny tsy fahampian'ny mpanao gazety manam-pahaizana manokana momba ny resaka valanaretina. Vehivavy maromaro eto amin'izao tontolo izao izy ireo no hivaofy ireo loha-hevitri ireo, anisan'izany : Laure Siegel, mpanao gazety, correspondante Médiapart/Arte (Birmanie) ; Aneta Gonta, filoha lefitry ny Conseil de l'audiovisuel (Moldavie) ; Arphine Rahelisoa, talen'ny famoahana ny gazety, Ny Valosoa Vaovao(Madagasikara) ; Lailuma Sadid, mpanao gazety, Morning Newspaper (Afghanistan) ; Shayda Hessami : tale jeneraly ny Association Aide Humanitaire et Journalisme (AHJ) (Frantsa). Ny mpanentana ny ady hevitra dia: Ramatoa Pamela Morinière, tompon'andraikitry ny serasera ao amin'ny FIJ (Belgique).

Ho an'i Madagasikara manokana, ho resahan'i Arphine Rahelisoa ny fampidirana am-ponja tsy ara-drariny azy, nataon'ny fitondrana Rajoelina, nandritra ny krizi ara-pahasalamana nanomboka teto amintsika ny taona 2020.

Ny kaonferansa iraisam-pirenena ho an'ireo mpanao gazety amin'ny tany miteny sy mampiasa ny fiteny Frantsay ireo dia efa nisy nandritra ny 70 taona teto amin'izao tontolo izao, mahatratra 250 ka hatramin'ny 300 ny mpandray anjara amin'ny ady hevitra isan-taona, mandritra ny hateloana.

Stefan

TONONKALO**Angano tsisy farany**

Tsy nahomby angaha ny fika
Momba ny teleferika
Ka dia fiarabe indray
No hampiesoninao anay ?

Ny lalana no hatsarao
Vao mikabary aloha ianao.
Sa fiara tsy mitehin-tany
Izany vao ho avy izany ?

Irety fiara salantsalany,
Efa sarotra ny lalany,
Nefi fiarabe no ho avy ?
Sao dia resaka matavy !

Ireo mpitaitra hattrizay
Hanjary very asa indray,
F'izany ve ilay tena bizina :
Olom-bitsy no hatavizina ?

Mba mihevera Rainilainga.
Hatreto mantsy tsisy miainga
Fa mijanona ho angano
Ireo rehetra velirano !